

Barnbokslut 2016

Simrishamns kommun har hösten 2014 antagit ”Handlingsplan att stärka barnets rättigheter i kommunen 2015–2018, se simrishamn.se/barnombudsmannen. Enligt handlingsplanen ska ett barnbokslut genomföras årligen, där uppföljning och utvärdering av handlingsplanen ska beskrivas.

Handlingsplanen utgår från Riksdagens strategi från 2010 att stärka barnets rättigheter i Sverige, vilken innehåller nio principer. Nedan beskrivs under varje princip vad kommunens förvaltningar har genomfört under året samt en kort utvärdering.

Årets barnbokslut är i huvudsak en verksamhetsbeskrivning, som är ett underlag till nästa års barnbokslut. Syftet är då att kunna visa på vilket sätt barn och unga har fått det bättre eller sämre i kommunen samt vilken verksamhet och finansiering som behövs för nästkommande period, dvs. för år 2017.

1. Beslut som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen

Barn- och utbildningsförvaltningen har upprättat ett flertal barnkonsekvensanalyser, BKA, på övergripande nivå och skolenheterna har använt barnkonsekvensanalyser som stöd i individärenden. Exempel är BKA angående

- Österlengymnasiet
- lokalsituationen för förskola och skola i tätorten
- ny resursfördelningsmodell för att ge alla elever en likvärdig utbildning samt ge eleverna förutsättningar att utvecklas så långt det är möjligt
- kulturpedagogiska enheten inför genomförandet av ”Sommarkulturskolan”
- inför genomförandet av Naturskolan Österlens Gröna nyckel.

Under 2015 och 2016 besökte ett stort antal äldre nyanlända pojkar (flera över 18 år) Bénka-dí, kultur- och fritidsförvaltningens öppna kultur- och fritidsverksamhet. Många högstadieungdomar, speciellt flickor, uttryckte att de inte kände sig trygga i verksamheten eftersom den kvalitet och trygghet som verksamheten hade utvecklat under många år sjönk. Många av dessa slutade komma till Bénka-dí.

För att återskapa en trygg, hållbar verksamhet som når uppsatta mål kring jämställdhet, integration och delaktighet, ändrades under höstterminen 2016 åldersgränser och öppettider på Bénka-dí för att prioritera högstadieungdomar och andra ungdomar under 18 år. Den övre åldersgränsen för besökare sänktes från 20 år till 17 år och fredagskvällarna reserverades för enbart högstadieelever. Bénka-dí stängde på lördagarna och kunde därmed öka personaltätheten de resterande kvällarna. Detta har ökat kvaliteten i verksamheten och möjligheterna att tillgodose ungdomarnas behov.

Under 2016 har 9 690 pojkar och 4 714 flickor besökt Bénka-dí; 67 % pojkar och 33 % flickor. Efter höstens ändringar av öppettider och åldersgränser har man under höstterminen haft 58 % pojkar och 42 % flickor och därmed nått jämställdhetsmålet.

Det kommungemensamma barnteamet har som uppdrag att stödja förvaltningarna och nämnderna i deras arbete att få ett bättre barnrättsperspektiv. Barnteamet ska träffas minst två gånger per år.

→ Utvärdering

Medarbetare och politiker har överlag fått en större kunskap om vad barnperspektiv/barnrättsperspektiv innebär samt vikten av upprättande av barnkonsekvensanalys vid beslut där utredning om vad som är barnets bästa krävs.

Kommunfullmäktige, kommunstyrelse, nämnder och förvaltningar behöver få fortsatt stöd av lokal barnombudsman och barnteamet i barnrättsfrågor, vid upprättande av styrdokument, hur barnchecklistan kan användas samt i att barnkonsekvensanalyser bör upprättas.

I samtliga barnkonsekvensanalyser har barnperspektivet synliggjorts och stärkts. Barn och elevers medverkan har gett dem inflytande. Barnkonsekvensanalyserna har också inneburit ett större säkerställande av elevernas rätt till en likvärdig utbildning och stärkt kvaliteten på beslutsunderlaget.

Barn- och utbildningsförvaltningen kommer under 2017 att utveckla arbetet med att se barnets/elevens behov och rättigheter ur ett helhetsperspektiv genom utbildningsinsatser i kommunen och upprättande av nya barnkonsekvensanalyser. Spridning planeras även att ske utanför kommunen i olika forum.

2. Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang

Förvaltningarna har i enlighet med handlingsplanen arbetat med sitt förebyggande och förhindrande arbete att barn och unga utsätts för fysiskt och psykiskt våld. Barn- och utbildningsförvaltningen har i samarbete med socialförvaltningen genomfört två Blåvinge-barngrupper för sammanlagt tio barn i åldrarna 8–12 år. Socialtjänstens öppna verksamhet för barnfamiljer, ”KAK-huset”, har genomfört gruppverksamhet och enskilda samtalskontakter. Kultur- och fritidsförvaltningens mobila fritidsledare har fortsatt arbetat förebyggande och ungdomarnas besök på ”Benká-dí” har utgått från barnens behov via dialoger och samtal. Bénka-dí har aktivt arbetat för ett respektfullt bemötande av alla ungdomar som besöker verksamheten och har ett starkt värdegrundsarbete som ungdomar och medarbetare behöver följa för att erbjuda en trygg och välkommande mötesplats för alla flickor och pojkar i målgruppen.

En samverkansgrupp med representanter från socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har inlett ett arbete för att förbättra kommunens arbete med att förhindra och förebygga att barn utsätts för fysiskt och psykiskt våld. Vidare har en

övergripande utbildning om integration planerats för barn- och utbildningsförvaltningens medarbetare samt övriga, relevanta medarbetare.

En kommunövergripande plan har påbörjats för att förebygga och förhindra extremistiska grupper.

En övergripande utbildning om integration och mötet med andra kulturer har under våren genomförts för alla medarbetare inom barn- och utbildningsförvaltningen samt även övriga, relevanta medarbetare inom socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. Medarbetarna förberedde sig inför utbildningen genom att läsa ovannämnda barnkonsekvensanalys.

Kommunens sociala investeringsfond har avsatt medel till förskolan för att anställa en socionom, som har arbetat förebyggande under hösten.

Alla skolor och förskolor har i enlighet med skollagen upprättat en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Skolorna och förskolorna har arbetat i enlighet med barn- och utbildningsförvaltningens "Jämställdhetsplan 2016" som berör diskrimineringsgrunden kön, gentemot både vuxna och barn.

Verksamheten vid Naturskolan Österlen syftar till att öka elevers fysiska och psykiska välbefinnande genom naturupplevelser och utomhuspedagogik. Under året har 776 barn och unga besökt naturskolan.

→ Utvärdering

Totalt har antalet kränkingsanmälningar minskat. Under 2016 fanns 2 306 barn och elever och det inkom 247 anmälningar, varav 148 avsåg pojkar och 88 flickor. Under 2015 fanns 2 118 barn och elever och det inkom 271 anmälningar, varav 117 avsåg pojkar och 65 flickor.

Sammanfattningsvis upplevs att Rättighetsbaserad skola (RBS) i Skolområde Nord har gjort skillnad. Troligen har många olika insatser medfört att medarbetare och elever fått bättre redskap för att arbeta främjande och förebyggande, vilket gett effekter över tid.

I planerna för de flesta skolor och förskolor saknas aktiva åtgärder kring alla diskrimineringsgrunderna. Utbildning kommer att genomföras under 2017 för att stärka detta arbete.

3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem

I upprättandet av barnkonsekvensanalyserna under punkt 1 har eleverna fått ge sina åsikter och dessa har blivit beaktade. I barnkonsekvensanalyserna har barnens åsikter beaktats och inneburit att beslut delvis följt deras åsikter. Barn- och utbildningsförvaltningen ska i resursfördelningsmodellen, i enlighet med elevernas åsikter, se över möjligheten att ansöka om resurser för att utveckla pedagogiska metoder. Förvaltningen har fått ytterligare resurser från Skolverket i projektet "Nyanländas lärande". Vidare har barn- och

utbildningsförvaltningen, tillsammans med Rädda barnen i Region Syd, ansökt om resurser från Allmänna arvsfonden för att stärka barnens rättigheter inom förvaltningen.

I barnkonsekvensanalysen gällande IKT-strategin har eleverna lyft fram att det är viktigt att varje elev har sin egen dator eftersom tillgängligheten annars begränsas. Samtliga skolenheter har arbetat, och kommer att fortsätta arbeta, med digitaliseringens möjligheter för att anpassa undervisningen efter elevernas behov och varje elev har tillförsäkrats ett eget digitalt verktyg. I barnkonsekvensanalysen angående skolorganisation, har elevernas åsikter helt stämt överens med det alternativ som föreslagits i enlighet med barnens bästa. Även i barnkonsekvensanalysen gällande Gröna nyckeln bekräftade eleverna utredningens förslag.

I utformandet av ”Sommarkulturskolans” barnkonsekvensanalys hämtades barns åsikter från kommunens barnkonsekvensanalys i frågan ”integration flyktingbarn”. Där fanns en uttalad önskan från de nyanlända barnen att umgås mer med de svenskfödda och ta del mer av deras fritidsintressen. Vidare har barns åsikter tagits fram i de vardagliga mötena med barn på Kulturskolan.

Barn- och utbildningsnämnden har under 2017 som nämndsmål att utöka elevinflytandet. Inflytandegruppens representanter ska ut till skolenheterna och lyssna på elevers åsikter kring elevinflytande. Dessa synpunkter kommer att hanteras som en nulägesbeskrivning att utgå från när bedömning ska göras 2018 om elevinflytandet har ökat under 2017.

Varje skolområde har klass- och elevråd för att lyssna in elevernas åsikter. Det finns även andra forum på olika skolor, som till exempel fritidsråd, matråd, podd och trivselgrupp. Eleverna har även varit delaktiga i upprättande av skolornas planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Gymnasieskolan Nova academy har ett särskilt elevparlament, där mer än hälften av eleverna ingår. Eleverna har då möjlighet att påverka alla beslut som tas inom skolan. Inför varje parlament genomför rektor en enkätundersökning kring frågor om trivsel, undervisning samt aktuella frågor som behöver belysas. På skolan har pedagogerna i huvudsak temaundervisning där fem till sex ämnen samplaneras tillsammans med eleverna och efter varje termin utvärderar eleverna undervisningen.

Vid Naturskolan Österlen har elever getts möjlighet att påverka undervisningens innehåll.

Ett av barn- och utbildningsförvaltningens prioriterade utvecklingsområden är ”Betyg och bedömning”, där elevernas åsikter och inflytande särskilt beaktas i den formativa bedömningen.

Under hösten har en inflytandegrupp bildats, där varje skolenhet representeras. Denna grupp ska arbeta med att utöka inflytandet inom barn- och utbildningsförvaltningen. Den lokala barnombudsmannen medverkar också i denna grupp.

Under 2016 har Bénka-dí arrangerat 86 kulturaktiviteter och 29 utomhusaktiviteter. Ungdomar har önskat eller påverkat 65 % av dessa. Medarbetarna på Bénka-dí har

kontinuerligt samtal med ungdomar för att fånga deras önskemål och idéer samt stödja dem att genomföra aktiviteter kring dessa.

→ Utvärdering

Kommunen har som mål att "barn och unga hörs och syns i Simrishamn". Förvaltningar har på olika sätt utvecklat sitt arbete för att ännu mer kunna lyssna in barn och unga i frågor som berör dem. Detta arbete kan dock ständigt utvecklas.

4. Barn ska få kunskap om sina rättigheter

Förskolorna och skolorna har i olika omfattning arbetat med att ge barn och elever kunskap om sina rättigheter. Bénka-dí bjuder in alla nya sjundeklassare till sin verksamhet så att de får kännedom om öppettiderna och de möjligheterna som finns att bli delaktiga. Bénka-di marknadsför aktiviteter på sociala medier som ungdomar använder.

→ Utvärdering

Eftersom barnkonventionen ingår i läroplanerna, informerar lärare om denna. Samtliga kuratorer och socionomer ute på skolorna har kunskap om barnkonventionen och använder denna i sitt arbete. Det är dock viktigt att detta arbete under 2017 intensifieras så att alla elever har kännedom om sina rättigheter.

5. Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap

Den centrala elevhälsan och socialförvaltningen har genomfört fyra grupputbildningar samt åtta individuella utbildningar i kursen "Aktivt föräldraskap (2–12 år)" med sammanlagt 47 föräldrar. Utbildningen "Barn i föräldrars fokus (BIFF)" har genomförts med sammanlagt 13 föräldrar.

Se även socialtjänstens öppna verksamhet i "KAK-huset" för barnfamiljer under punkt 3.

Under 2016 har åtta nya gruppleddare utbildats.

Bénka-dí har skickat ut information om sin verksamhet till alla nya sjundeklassares föräldrar.

→ Utvärdering

Vad avser kurserna i "Aktivt föräldraskap" och "BIFF" är de allra flesta föräldrarna mycket nöjda och upplever att de fått ett "lugn" i sin föräldraroll. De upplever att de har fått fler verktyg och att de har fått möjlighet att tillsammans med andra diskutera olika infallsvinklar kring föräldrarollen. De allra flesta uttrycker även tacksamhet över att grunden i föräldrautbildningen bygger på relationer och inte straff och belöningar.

Fler utbildade gruppleddare innebär att fler grupper kommer att kunna starta. Det kommer också att innebära en större flexibilitet när det gäller att erbjuda olika tider för grupperna. Vidare finns ett behov av kurs för nyanlända barns föräldrar, varför det under 2017 kommer att starta en kurs för arabisktalande.

6. Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter

Alla medarbetare inom kommunen (med undantag från vårdpersonal inom socialtjänsten) har av den lokala barnombudsmanen fått en halvdags grundutbildning i barnets rättigheter. Kuratorer, rektorer, förskolechefer, CST (elevhälsa) och särskolans medarbetare har även fått vidareutbildning kring bl.a. upprättande av barnkonsekvensanalyser och metoder att lyssna på barn.

Grundskolan genomgick under läsåret 2015/2016 utbildningsinsatser "Barn gör rätt om de kan", vilket är ett samverkansprojekt med Sösk-kommunerna. Detta arbete har fortsatt under hösten 2016. Elevhälsan har erbjudit föreläsningar, workshops och handledning.

Centrala elevhälsan har utbildat medarbetare på grundsärskolan, gymnasiesärskolan och Korsavadsskolan i "Aktivt ledarskap i skolan (ALIS)". ALIS är en manualbaserad utbildning i förhållningssätt och ledarskap om 18 timmar.

Medarbetarna inom elevhälsan och särskolans medarbetare har fått kontinuerlig extern handledning i sina uppdrag.

När det är valår 2018 kommer en ny utbildningsdag för förtroendevalda att genomföras.

→ Utvärdering

Genom ALIS, handledning och utbildningsinsatsen "Barn gör rätt om de kan" har medarbetarna fått bättre kunskap om barns och elevers rätt att utvecklas och därmed getts förutsättningar att omsätta denna kunskap i verksamheterna. Fler pedagoger använder material och samtalsmetod från utbildningen "Barn gör rätt om de kan".

7. Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan

Biblioteket och Kulturskolan har i samarbete ordnat två kulturfester på Kulturhuset Valfisken. Ungdomsmottagningen, Första-linjen och kommunens projektledare för digital kommunikation har samarbetat för att ordna olika soffsamtal kring aktuella ämnen. Vi har även haft samarbete med elevhälsan kring projektet "Din bror" (samtalsgrupper för pojkar) samt samarbeten med Naturskolan Österlen och kommunens skolor kring utomhusaktiviteter för ungdomar. Ungdomssamordnaren har deltagit i flera kommunövergripande arbetsgrupper med fokus på integration.

Arbetet med att undersöka möjligheter till en familjecentral har under året påbörjats, där bl.a. Bjuv har besökts som ett exempel för att förbättra samverkan för barnets bästa.

En gång i månaden har medarbetare från barn- och utbildningsförvaltningen och individ- och familjeomsorgen (IFO) träffats för att planera och följa upp barn och unga som placeras i HVB-hem samt i familjehem, både i Simrishamn och i annan kommun.

Under våren 2016 har en gemensam dag för medarbetare från barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen genomförts med syfte att stärka samverkan mellan förvaltningarna. Där beslutades att bilda en samverkansgrupp. Tanken är att förbättra samverkan och kommunens arbete med att förhindra och förebygga att barn utsätts för fysiskt och psykiskt våld. Rutiner har upprättats för samverkan förskola/skola och socialtjänst i Simrishamn kommun.

Spindelgruppen, vilken har representanter från Korsavadsskolan, Simrislundsskolan, Österlengymnasiet, barn- och ungdomsenheten och socialförvaltningens integrationsenhet, har träffats två gånger per termin.

Det finns en samverkansgrupp bestående av polisen, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), vuxenpsykiatri och socialtjänsten som träffats regelbundet. Skolan kopplas in vid misstanke om misshandel eller övergrepp.

En s.k. SOL-grupp, har träffats kontinuerligt under året. Det är en öppen grupp med medarbetare från elevhälsan, socialtjänst, BUP och kuratorer från skolan, med syfte att skapa möjlighet till information och samverkan.

Samverkan mellan Världens hus, ungdomsmottagningen och barn- och utbildningsförvaltningen har inletts under hösten. Det har startats samtalsgrupper för elever från högstadiet.

→ Utvärdering

De gemensamma rutinerna för samverkan behöver utvärderas under 2017 för att fortsatt kunna utveckla samarbetet med det gemensamma syftet att stärka barnets rättigheter i kommunen.

8. Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn

De beslut som tagits med en barnkonsekvensanalys som beslutsunderlag, har beaktat forskning och kunskap i de aktuella frågorna samt beaktat barns egna synpunkter.

9. Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv

För att på något sätt kunna utvärdera om det har blivit bättre eller sämre för barn jämförs statistik från barnbokslutet 2015.

Sammanfattningsvis har elevernas resultat under 2016 förbättrats och skillnaden mellan flickors och pojkars resultat har minskat. Enligt barn- och utbildningsförvaltningens statistik uppnådde 75 % av alla elever läsåret 2014/2015 kunskapskraven i alla ämnen i grundskolan, varav 85 % var flickor och 66 % pojkar. 87 % av eleverna var behöriga till ett yrkesprogram, varav 94 % flickor och 82 % pojkar. Genomsnittligt meritvärde var 221 poäng: 249 poäng för flickor och 200 poäng för pojkar. 65 % av eleverna på Österlengymnasiet fick gymnasieexamen.

Under 2015/2016 uppnådde 83 % av alla elever kunskapskraven i alla ämnen i grundskolan, varav 86 % var flickor och 80 % pojkar. 91 % av eleverna var behöriga till ett yrkesprogram, varav 91 % flickor och 90 % pojkar. Genomsnittligt meritvärde var 244 poäng: 257 poäng för flickor och 225 poäng för pojkar. Skillnaden mellan flickors och pojkars resultat har från förra året minskat med cirka 27 meritpoäng. 67 % av eleverna på Österlengymnasiet fick gymnasieexamen.

Enligt Barnombudsmannens statistik "Max 18" hade år 2014 i Simrishamn kommun 20 ungdomar mellan 15–17 år lagförts för brott. Under 2015 hade 28 ungdomar lagförts för brott.

Bénka-dí utvärderar sin verksamhet varje termin med fokus på ungdomars behov och målen kring trygghet, integration, delaktighet och jämställdhet. Utvärderingen leder oftast till nya strategier för att nå alla mål.

→ Utvärdering

Skolresultaten har förbättrats och skillnaden mellan pojkars och flickors resultat har minskat. Detta beror sannolikt på att medvetenheten hos pedagogerna har ökat samt att forskning visar att digitaliseringen gynnar pojkarnas lärande. De är dock svårt att avgöra på vilket sätt barnkonsekvensanalyserna har påverkat resultaten. Fördelningen av tilläggsbelopp visar att det är mer än dubbelt så många pojkar än flickor som får särskilt stöd. Det bör vidare analyseras om pojkar har mer omfattande behov eller om behoven ser olika ut för pojkar och flickor.

Det är fler ungdomar som har lagförts. Samtidigt har invånarantalet ökat, varför det är svårt att avgöra om ungdomar generellt mår sämre än tidigare. Dock har det ökade antalet elever inom kommunen inneburit att insatser kring främjande och förebyggande arbete har stärkts på främst Fredsdalsskolan och Korsavadsskolan.

Sofi Appelkvist
Lokal barnombudsman

